

Edinost

NEODVISNO GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV

Vol. 2. No. 84.

Price 5c.

TORONTO, ONTARIO FRIDAY, OKT. 27 1944

Price 5 c.

Let. 2. št. 84.

KOČLJIVO Vprašanje glede Jugoslavije rešeno

SPORAZUM DOLOČA NARODNO ODLOCITEV
GLEDE OBLIKA POVOJNE JUGOSLAVIJE
IN NJENE VLADE.

Moskva — Napram tozadnjim poročilom, tukaj je zaključeno po 11 dnevnem zasedanju posvetovanje med zavezniškimi voditelji, premierom Churchillom in premierom Stalino. Pregovori in posvetovanje se je vršilo na podlagi mnogih problemov tikajočih se tekoče vojne in zadnjevanju vseh narodnih sil za zmago v vojni ter medsebojni kooperaciji povojni.

Zvrnjena je posebej pažnja glede vprašanja Jugoslavije in Poljske. Na zasedanju ob navzočnosti maršala Tita, premier Churchill in premier Stalin, sta dosega gla sporazum prožiti kar največjo pomoč narodom Jugoslavije, da izjenejo sovražnika iz svoje zemelje. Poleg vojnih razpravljanj so tudi politična vprašanja glede povojne Jugoslavije. Zaenkrat podrobnejši zaključki niso objavljeni, toda vsi znaki kažejo glede sporazuma med zavezniškimi voditelji, potrebe tesnejšega sodelovanja med Osvobodilnim odborom Nacionalnega Osvobojenja Jugoslavije in vlade premiera Šubašića. Važno pa je pripomniti, da se dosegel enoglasno sporazum maršala Tita, Stalina in Churchilla, glede sammoldočitve narodov Jugoslavije o obliku države in vlade po vojni.

V kolikor se tiče Poljske, izboljšani so odnosi med Nacionalnim Odborom in poljsko begunsko vlado v Londonu. Premier Mikolajčuk je izrazil načelo povojne rešitve spora med njegovo vlado in predstavniki zgoraj omenjenega odbora. Medtem dosedaj kočljiva in nerešena vprašanja, pridejo zopet na razpravo ob ponovnemu prematu Mikolajčuka, kateri je odpotoval iz Moskve v London, da se posvetuje z reakcionarno klicko, katera se upira ne samo proti sodelovanju z Nacionalnim Odborom narodnega Osvobojenja, tem bolj

Resolucija med tem vse-

BEograd osvojen

Beograd, glavno mesto Jugoslavije je osvojeno in po treh in pol letih nacističega suženjstva, infamije in terora. Beograd, prastare mesto, ki ponosno leži na ustju dveh največjih rek na Balkanu, Donave in Save, je osvojen s skupnimi hebrejskimi napori Titovih Partizanov in Rdeče Armade.

Beograd ima dolgo in burno preteklost. Kot vrata na Blízni Vzhod je bil stoletja izložen številnim sovražniškim invazijam. Sedemdvajsetega marca v 1941. barbeni narod Beograda je vrgel pro-nacistično vlado, ki je podpisala Tripartitni pakt z Osičem, a na Cvetno nedeljo, deset dni pozneje, čeprav je bil proglašen za odprto mesto, bil je nemilostljivo bombardiran od nemških štuka bombnikov. To je oni Beograd, v katerem je Tito zasedel Narodno-osvobodilno garnizon, in iz katerega bo sedaj nadaljeval z borbo do končne zmage nad okupatorjem.

Beograd je zopet svoboden. Dan svobode svita za vse Srbe, Hrvate, Slovence in Makedone. Osvobojeni Beograd postaja prestolnica nove Jugoslavije, države naroda, ki kljije iz plamena borbe, združuje vse južno Slovane v eno federalno, demokratisko ento, v kateri bo enakopravnost jamčila njihovo svobodo.

Rdeča Armada Prodira v Prusijo in Norveško

TRANSILVANIJA OSVOBOJENA. NEMCI EVAKUI-
RAJO KOENIGSBERG

Moskva — Zmagoslavni oddelki Rdeče Armade pod poveljstvom generala Ivan D. Cherniakovski, poveljnik tretje Beloruske armade, so prebili nemško obrambno črto v vzhodni Prusiji, 195 milj v dolžino in medtem okupirali preko 400 nemških mest in vasi. Nacisti evakuirajo prestolico vzhodne Prusije Koenigberg, katera je šteje okrog 300 tisoč prebivalcev.

Istočasno v posebnem poveljstvu maršala Stalina, katero naznana okupacija preko 400 nemških mest in vasi v vzhodni Prusiji, pravi, da je celo Transilvanija osvojena. Oddelki maršala Malinovski potem ko so zdobili nacistično poslednjo utrdbo v Transilvaniji, Satu Mare in Careii, prodriajo čez mejo v Madžarsko.

Na severnem področju bojne črte, oddelki Rdeče Armade so prekoračili mejo med Finsko in Norveško, ter okupirali važne pristanske naselje nacistične utrdbje ob Barent morju, katere so služile Nemcem zadnji dve leti za napad na sovjetsko pristaniščno loko, Murmansk.

Vest o okupaciji vzhodne Prusije, je posebno navdušila ljudstvo v Moskvi in tudi drugod. Vzhodna Prusija, kot znano je zibel nemških vojnih podžigalev, tkz. nemški Junkerjev. Medtem

značilno je, da se že na okupiranem ozemlju po Rdeči Armadi, nahaja tudi Vila, Georinga. Najbrž da ga bo zaenkrat minila želja celo misli na svoji Vili, kjer je z drugimi nemškimi morilci koval načrte vojne agresije.

Vojni požar se stopnjema prenaša na lastni prag nemških fašističnih rabljiv. Odškodno sedaj posiljali nemški Fritzi božična darila svojcem, ko ni več na razpolago ropanje narodnega imetja v Ukraini, Jugoslaviji itd., kakor so to delali prejšnja leta. Vojni požar je zdaj na lastnem njihovem ozemlju s zraka, kopan in tudi morja. In najbrž da ne bo časa misli na božična darila nemških Fritcev, da jih pošljajo svojcem. Ta darila bodo zdaj, močnejši in težji udarci pod katerimi se zlomi fašistična sila.

REVOLTA V ŠPANIJI SE RAZŠIRJA

Junaško geslo "Pasaremos"
odmeva po Španiji

London — Bivši internanci španske republiške vojske, organizirani v močne partizanske oddelke, so zadnje dni okupirali več važnih mest in vasi v Španiji. Poročilo omenja medtem industrijsko mesto Lerida, kjer so v teku luti boji med partizani in frankovo redno vojsko, tkz. Falangisti. Toda partizansko gibanje se je pojavilo v znanih provincij Asturija in Andaluzija. Mnogi so uporniki obkoljeni, katere pa čaka neizogibna smrtna kazen. Ni izključeno da je to namen fašističnega diktatorja, toda zadnjih 6 let fašistična oblast ni mogla zatrepi ljudskih želja ne samo za vzpostavitev demokratične republikanske vlade, ampak za osveto za streljive zločine z strani fašističnih podivljancev nad španskim narodom.

Frankova fašistična oblast poleg tega da pošilja vojaške oddelke proti partizanskemu odporu, skuša podati utis, da je revolta omajena in da so uporniki obkoljeni, katere pa čaka neizogibna smrtna kazen. Ni izključeno da je to namen fašističnega diktatorja, toda zadnjih 6 let fašistična oblast ni mogla zatrepi ljudskih želja ne samo za vzpostavitev demokratične republikanske vlade, ampak za osveto za streljive zločine z strani fašističnih podivljancev nad španskim narodom.

Pričujoče dejstvo so partizanski oddelki in pa ljudsko podpiranje odpornega gibanja za strmolagivitev fašističnega režima. Na več krajih so poleg vojakov Frankove armade, prešli tudi častniki na stran partizanov.

Partizanski časopis "Zmagala", kateri se je pojavil v Madridu v svojem 38-tem iztisu, pozivlja ljudstvo na upor proti fašističnega režima generala Franka, kateri podpira Hitlerja z sirovinami in tudi hrano v vojni proti Zedinjenih narodov. Omenjeni časopis osoja zavezniške velesile zaradi diplomatičnih odnosa z fašističnim režimom generala Franka, ter uriga prekinitev odnosa in za vzpostavitev demokratične republike.

Resolucija Canadian Congress of Labor, opominja premiera na njegove obljube in izvršitev dolžnosti njegove vlade. Nadalje pravi: "Ker je vlada ignorirala za kar so volilci odali svoj glas, zahteva da se sklice takojšno zasedanje provincialnega parlamenta in vzakonitev zakonov, katere narod želi in kateri bodo rešili mnoge povojne probleme."

Težka nesreča v Clevelandu

Cleveland — Zadnjo soboto dne 21 septembra je tukaj nastala strašna eksplozija v rezervarji plina East Gas kompanije. Eksplozija je povzročila poleg ogromne škode na poslopjih, tudi več ljudskih žrtev. Število mrtvih dosedaj znaša preko 100 in preko 200 z večjimi opekljini.

Tisoč oseb je zaposleno pri odkopavanju in čiščenju ruševin in se računa da škoda znaša okrog deset milijonov dolarjev.

DREW PREDSTAVLJA NE-
VARNOST NARODNEGA
EDINSTVA

Winnipeg — Alisted Steward, kandidat CCF stranke za severno okrožje Winnipega, pravi premier Drew predstavlja nevarnost za narodno edinstvo v deželi.

Tega se je potrebitno zavestiti, pravi Mr. Steward.

Perl Harbor — General Douglas MacArthur, poveljnik ameriške sile na Pacifiku, je predvčerajšen naznani menda največji poraz japonske mornarice ob filipinskem obrežju.

Ameriška mornarica je zasčila japonske bojne ladje topot in potopila pet večjih bojnih ladij, štiri težje in dva lažja rušilca, se glasi njegovo poročilo, katero je podal iz glavnega stana Leyte.

Poleg mornarice ameriške čete so napredovali zadnjega tedna in okupirale več važnih sovražnih položajev na filipinskem otoku.

BRITSKA ARMADA PRE- BILA ČRTO V DANSKI

Toronto — Tukaj je v teku zborovanje Jubilejne Konvencije Trade and Labor Congress, katerega se je vdeležilo preko 600 delegatov. Kongress je medtem sprejel več resolucij in med temi, za povojno zaposlenost, regulacijo dohodnega davka itd.

Kongresa se je vdeležil na povabilo Lombardo Tolezano, predsednik Unionske Federacije latinsko ameriških republik, kateri je med drugim v svojem govoru opozoril na nevarnost fašizma v Argentini, kateri pod kinko nevtralnosti deluje z njihovega položaja.

Na drugih krajinah v Holandiji in Danski, so britski in kanadski oddelki napredovali na več krajih ter potisnili sovražne sieste iz njihovega položaja.

Konferanca trade unijškega pokreta enkrat prihodnje leto.

Boj proti fašizmu; je boj vsakega poštenega rodoljuba; vsakega delavca in delavke — pač vsakega brez izjemne na politično, narodno ali pa versko pripadnost!

CENA NAROČNIH:
Za Kanado in USA.
Za eno leto \$3.00
Za pol leta 1.75

BEograd, Jagodina, Kragujevac in Zemun osvojeni

NACISTIČNE IN IZDAJALSKE SILE V JUGOSLAVIJI
PREŽIVLJAJO POSLEDNJE DNEVE

Dne 20 septembra so zmagoslavno vkorakali oddelki Narodno-osvobodilne armade in Rdeče Armade v glavno mesto Jugoslavije, Beograd, kateri se steje med 14-jo glavno mesto osvojeno v teku tekoče vojne.

Ta vest, katera je navdušila vsakega poštenega Slovence, Hrvata, Srba, Črnogorce, Macedonca itd., po svoji zgodbinski in sedanji važnosti, podaja obširnejši pregled krvavih bitk za glavno mesto v katerih je sodelovalo civilno prebivalstvo in se s narodno zavestjo osvečevalo nad fašističnimi morilci, med temi tudi četniki in nediečevci.

V poslednjih bitkah za glavno mesto, oddelki Narodno-osvobodilne armade so pobili preko 5000 Nemcev in njihovih pomagačev. Po zlomu sovražnih sil v Beogradu, naše edinice so prekoračile Donavo in naskočile na sovražno postojanko Zemun, ter ga osvobodile se

glas počilo radio postaje Svobodna Jugoslavija.

Poleg Zemuna, osvojeno je nadalje nekoliko mest in med temi, Kragujevac, Jagodina v Dalmaciji pa, Čavljeh, Ravno, Pločico, Gruda in Cavtat. Borba se nadaljuje točasno v področju železniške proge Beograd-Niš, dočim so sovražne komunikacije prekinjene na vzdolj ob reki Nereti. V teh bitkah je zapljena večja količina orožja in municije.

Na drugih poročilih Jugoslavije poročilo neomenja večje akcije, razen razstreljevanja železniške proge posebno v Sloveniji, Koroški in Štajerski ob avstrijski meji.

Priznana de Gaullova vlada

Pariz — Vel. Britanija, Združene države in Sovjetska Unija, so priznale De Gaullovo vlado Francije. Zadnje dni napram zatrdirilu iz Ottawe, tudi kanadska vlada je pripravna priznati De Gaullovo vlado, ter oklicati zamrzitev francoskega kapitala naloženega v državni hranilnici. Tudi druge južno ameriške republike so priznale De Gaullovo vlado.

Napram najnovejšim vestim iz Pariza poročajo, da je na listi vojnih zločincev okrog 100 tisoč oseb. Zadnje tedna je bil obsojen na smrt znani lastnik tovarne Renaud, kateri je izdelaval orodje in municijo za Nemčijo in cigar dobikek znaša na milijone dolarjev za to dobo.

Francoske oblasti so resno postopile z vojnimi zločinci in so v teku dnevnih obravnave pred vojnim tribunalom v Parizu proti njim. Tekom septembra meseca je bilo izrečenih 45 smrtnih odsodb in pa 111 na dolgotletno ječo.

PET TISOČ DOLARJEV ZA JUGOSLAVIJO

Toronto — Glavni odbor Federacije Kanadskih Rusov, je odobril iz svoje blagajne pet tisoč dolarjev za pomoč narodom Jugoslavije. To denarno svoto uporabi za nakupitev raznega blaga in živil, da se na več hrane za bojevne na bojni črti. Vzlecen tem umiranje od gladu, ni izvenredni pojav v naših borbenih edinicah.

V tako kritični dobi prihite nam je v pomoč Sovjetska Unija. Pomoč je vročena Narodno-osvobodilnim odborom, kateri bodo delili narodu z pomočjo svojih organizacij. Narod, zavedajoč se te pomoči, sklicuje javna zborovanja in shode, da se na način zahvali in pošlje pozdrave veliki Sovjeti Uniji.

Francoske oblasti so resno postopile z vojnimi zločinci in so v teku dnevnih obravnave pred vojnim tribunalom v Parizu proti njim. Tekom septembra meseca je bilo izrečenih 45 smrtnih odsodb in pa 111 na dolgotletno ječo.

Odbor Sveta, KJS.

Madžarska delegacija v Moskvi

Washington — Napram poročilo iz Washingtona, pred tremi tedni je došela Madžarska delegacija v Moskvo, da pregovarja z voditelji Sovjetske Unije, kakor tudi predstavnštvo Vel. Britanije in Združenih držav, za mir.

Med drugim poročilo pravi, da Sovjetska Unija zahaja glede predpogoja za mir, 400 milijonov dolarjev kot odplačitev na račun vojnih reperacij prizadeti škodi, kateri so povzročili madžarski oddelki v Sovjetski Uniji. Posamezni krogovi v Združenih državah, kateri so vznemirjeni posebno radi kakega odplačila Sovjetski Uniji, trdijo da je to prevsoka cena. Toda, če bi bile bombe padale po Washingtonu in drugih mestih Združenih držav, ter madžarski oddelki pobiali civilno prebivalstvo, ameriški izolacionisti bi zahtevali milijarde.

